

**UCHWAŁA NR XLII/530/22
RADY GMINY DOPIEWO**

z dnia 28 marca 2022 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Dopiewo na lata 2022-2025.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 559), art. 4¹ ust. 1, 2, 2a i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021r., poz. 1119 z późn. zm.) oraz art. 10 ust. 1, 2, 2a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020r., poz. 2050 z późn. zm.), uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Dopiewo na lata 2022-2025, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dopiewo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik
do Uchwały Nr XLII/530/22
Rady Gminy Dopiewo
z dnia 28 marca 2022r.

**GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
DLA GMINY DOPIEWO
NA LATA 2022 - 2025**

Dopiewo, marzec 2022

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	3
I. Diagnoza sytuacji lokalnej w zakresie problemów związanych z używaniem alkoholu oraz narkotyków przez mieszkańców Gminy Dopiewo	5
II. Lista aktualnych problemów wynikających z badań oraz analiza pod kątem przyczyn i skutków zachowań związanych z używaniem alkoholu, narkotyków i uzależnień behawioralnych.	11
III. Zamiana problemów na cele możliwe do osiągnięcia (strategiczne i szczegółowe)	12
IV. Analiza SWOT.....	14
V. Zadania zaplanowane w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 - 2025	16
VI. Zadania realizowane w ramach ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.....	17
VII. Realizatorzy programu.....	23
VIII. Finansowanie programu	23
IX. Monitoring i ewaluacja.....	24
X. Bibliografia, raporty i opracowania.....	24

Wprowadzenie

Prowadzenie działalności związanej z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii należy do zadań własnych gmin. Realizacja tych zadań prowadzona jest w postaci uchwalonego przez radę gminy gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, który stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych i który uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym.

Podstawy powyższych działań określa w Polsce ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, która określa kierunki działań profilaktycznych m.in. poprzez prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym.

Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii reguluje natomiast kwestie dotyczące leczenia, rehabilitacji i reintegracji osób uzależnionych od narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, kwestie ograniczania szkód zdrowotnych i społecznych, nadzór nad substancjami, których używanie może prowadzić do narkomanii, zwalczania niedozwolonego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerobu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii, nadzór nad uprawami roślin zawierających substancje, których używanie może prowadzić do narkomanii.

U podstaw współczesnego systemu polityki wobec alkoholu i narkotyków leży założenie, iż nie są one takim samym artykułem jak inne i nie podlegają zasadom wolnego rynku. Ustawowym obowiązkiem samorządu gminnego, wynikającym z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi jest ograniczanie dostępności alkoholu i przeciwdziałanie narkomanii.

Podstawę do działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii stanowi Narodowy Program Zdrowia. Dokument ten wskazuje jednostkom samorządu terytorialnego również zadania regulacyjne, zapewniające skuteczne egzekwowanie przepisów, w tym zmniejszanie dostępności fizycznej alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych. Potrzebę zintegrowanych działań w obszarze przeciwdziałania narkomanii, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, zwalczania następstw zdrowotnych używania wyrobów tytoniowych i wyrobów powiązanych, także e-papierosów, przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym.

Dostępność alkoholu ma wpływ na wielkość konsumpcji, a ta z kolei ma wpływ na rozpowszechnienie problemów. Wzrost liczby punktów sprzedaży, przedłużenie godzin otwarcia, samoobsługa prowadzi do wzrostu konsumpcji, natomiast ograniczenie dostępności – do jej spadku¹⁾.

Reglamentację alkoholu rozpoczyna Rada Gminy poprzez uchwały określające: liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i odległość punktu sprzedaży napojów alkoholowych

---

¹⁾J. Moskalewicz, J. Sierosławski, K. Dąbrowska, Dostępność fizyczna alkoholu a szkody zdrowotne, „Alkoholizm i Narkomania”, tom 18, nr 4/2005.

od obiektów chronionych. Za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych gmina pobiera opłaty, które ma obowiązek prawny przeznaczać na realizację zadań zawartych w gminnym programie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 - 2025, jest elementem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Dopiewo na lata 2016-2025. Jest też odpowiedzią na występujące w społeczności lokalnej problemy. Oparty jest na analizie problemów wynikających z diagnozy i potrzeb związanych z ich niwelowaniem oraz uwzględnia zasoby i środki, którymi gmina dysponuje.

Aktami prawnymi regulującymi kwestie realizacji działań z przedmiotowego zakresu są w szczególności:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 ze zm.),
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 ze zm.),
3. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1956 ze zm.),
4. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 ze zm.),
5. Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2021 r. poz. 711 ze zm.),
6. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 176),
7. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305 ze zm.),
8. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 ze zm.),
9. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1285 ze zm.),
10. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.),
11. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249),
12. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447),
13. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 685),
14. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 – 2025 (Dz. U. z 2021 r. poz. 642).

I. Diagnoza sytuacji lokalnej w zakresie problemów związanych z używaniem alkoholu oraz narkotyków przez mieszkańców Gminy Dopiewo.

1. Ludność gminy

Lata:	2019	2020	2021
Liczba mieszkańców ogółem	26 841	28 007	29 037

Tab. 1. Liczba ludności Gminy w poszczególnych latach.

Od roku 2019 następuje wzrost liczby mieszkańców Gminy Dopiewo.

2. Szacunkowe dane dotyczące problemów alkoholowych w Gminie Dopiewo, na przykładzie danych ogólnopolskich (wg PARPA).

Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów uzależnień		W Polsce	W Gminie Dopiewo
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 577 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 1.154 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 1.154 osób
Osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	ok. 1.442-2.019 osób
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	Razem ok 2 mln osób: dorosłych i dzieci	około 19.227osób: dorosłych i dzieci

3. Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych Gminy Dopiewo przeprowadzona przez podmiot zewnętrzny Nowe Horyzonty z Wrocławia².

Z cytowanej diagnozy przywołano następujące wyniki badań na potrzeby konstruowania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Dopiewo na lata 2022 – 2025:

⇒ inicjację alkoholową ma za sobą: 11% badanych uczniów klas 4-6 szkoły podstawowej oraz 25% uczniów klas 7-8 szkoły podstawowej,

² Diagnoza Lokalnych Zagrożeń Społecznych Gminy Dopiewo przeprowadzona przez podmiot zewnętrzny Nowe Horyzonty z Wrocławia.

- ⇒ część uczniów przyznała, że pije rzadziej niż raz w miesiącu (SP 4-6 - 11%; SP 7-8 - 18%) lub kilka razy w miesiącu (SP 7-8 - 4%). 2% młodszych i 5% starszych uczniów przyznało, że piją codziennie lub prawie codziennie,
- ⇒ najczęściej deklarowanymi okolicznościami inicjacji alkoholowej uczniów są: towarzystwo rodziny (SP 4-6 - 68%; SP 7-8 - 56%) i spotkanie ze znajomymi (SP 4-6 – 6%; SP 7-8 - 19%). 2% uczniów klas 4-6 i 5% uczniów klas 7-8 przyznało, że pierwszy raz napili się alkoholu na wyjeździe wakacyjnym, a odpowiednio 2% i 3% - na dyskotecę lub imprezie, niewielki odsetek uczniów swoją inicjację alkoholową miał na wagarach (SP 4-6 - 2%; SP 7-8 - 1%),
- ⇒ przeważająca większość mieszkańców nie wie, gdzie może szukać pomocy osoba uzależniona od alkoholu w ich rejonie zamieszkania, tylko 5% mieszkańców twierdzi, że posiada taką wiedzę.
- ⇒ 39% badanych uważa, że osoby nieletnie mają łatwość w zakupie alkoholu w lokalnych sklepach,
- ⇒ aż 90% badanych sprzedawców napojów alkoholowych wskazało, że alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny, jak ten zawarty w wódce. Świadczy, to pośrednio o bardzo niskim poziomie świadomości badanych na temat szkodliwości napojów o potencjalnie niższej zawartości procentowej alkoholu,
- ⇒ 20% badanych uważa, że w ich okolicy znajduje się zbyt dużo punktów sprzedaży napojów alkoholowych,
- ⇒ 17% sprzedawców przyznaje, że zdarzyło im się sprzedać alkohol nieletnim kilka razy w roku, a 7% - że zdarza się często, a przypadku wątpliwości, co do wieku nabywców, tylko 7% badanych twierdzi, że zawsze sprawdza dowody potwierdzające wiek. Często robi to 27% osób. Większość badanych sprzedawców (66%) przyznała, że rzadko proszą o dowód potwierdzający pełnoletniość klienta.
- ⇒ z danych pozyskanych z Diagnozy Lokalnych Problemów Społecznych Gminy Dopiewo wynika, że większość mieszkańców nie wie, gdzie może szukać pomocy osoba uzależniona od alkoholu w rejonie zamieszkania trzeba w zadaniach pamiętać o info gdzie mają szukać pomocy,
- ⇒ 62% badanych twierdzi, że nie zna w swoim otoczeniu osób przyjmujących substancje odurzające
- ⇒ 85% badanych mieszkańców gminy nie zna w swoim otoczeniu osób, które byłyby uzależnione od przyjmowania leków.
- ⇒ wśród najczęściej stosowanych w środowisku lokalnym substancji znalazły się marihuana i haszysz
- ⇒ 12% badanych twierdzi, iż zna osoby, które przyjmują amfetaminę, a 10% zna osoby, które stosują dopalacze,
- ⇒ 85% respondentów deklaruje, iż nie wie, gdzie można nabyć substancje psychoaktywne takie, jak narkotyki czy dopalacze.
- ⇒ uczniowie w Gminie Dopiewo nie przejawiają problemów związanych z próbami przyjmowania narkotyków lub dopalaczy (SzP 4-6 – 100%, SzP 7-8 – 99%),
- ⇒ substancje, którą przyjmowały osoby deklarujące kontakt z narkotykami to głównie: marihuana, amfetamina, LSD i ekstazy.

- ⇒ uczniowie, którzy mają za sobą inicjacje narkotykową deklarowali, że spróbowali tylko raz lub kilka razy w życiu, pojawiły się także odpowiedzi, że kilka razy w miesiącu, codziennie lub prawie codziennie,
- ⇒ uczniowie w większości nie wiedzą czy łatwo jest kupić narkotyki lub dopalacze w ich środowisku, jednakże 4% uczniów 4-6 i 15% uczniów 7-8 uważa, że jest to łatwe lub bardzo łatwe,
- ⇒ łącznie 33% uczniów uważa, że jest to raczej lub bardzo trudne.
- ⇒ zdecydowana większość uczniów w Gminie Dopiewo przejawia właściwe postawy i przekonania wobec używania substancji psychoaktywnych
- ⇒ 58% mieszkańców uważa, że uzależnienie od komputera czy Internetu jest bardzo powszechne w ich środowisku lokalnym.
- ⇒ 40% młodszych uczniów i 32% starszych uczniów szkoły podstawowej korzysta z komputera maksymalnie jedną godzinę dziennie, jednakże spora część uczniów spędza od dwóch do trzech godzin dziennie
- ⇒ część uczniów (11%) deklaruje, że spędza przed komputerem od czterech do pięciu godzin dziennie, natomiast kolejne 11% deklaruje więcej niż pięć godzin dziennie
- ⇒ 49% młodszych uczniów i 42% starszych deklaruje, iż spędza przed telewizorem maksymalnie jedną godzinę dziennie,
- ⇒ 61% uczniów obu grup wiekowych deklaruje, że przed telewizorem spędza dwie do trzech godzin, natomiast 8% spędza aż pięć godzin
- ⇒ najwięcej czasu uczniowie spędzają na korzystaniu z telefonu,
- ⇒ 37% młodszych uczniów i 47% starszych korzysta z niego od dwóch do trzech godzin dziennie
- ⇒ 30% uczniów korzysta z telefonu od czterech do pięciu godzin, natomiast 27% więcej niż pięć godzin

4. Dane pozyskane od podmiotów realizujących zadania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w Gminie Dopiewo.

Wśród wskaźników wyznaczających dostępność alkoholu wykorzystano: liczbę wydanych zezwoleń na sprzedaż alkoholu oraz liczbę zezwoleń pozostających poza obiegiem prawnym (niewykorzystanych, wolnych); liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz liczbę mieszkańców przypadających na jeden punkt sprzedaży; kwotę pozyskanych środków z tytułu zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz kwotę, która przypada rocznie na zakup alkoholu przez każdego mieszkańca Gminy.

Dane te przedstawione są w okresie minimum 3 kolejnych lat, ukazując tym samym dynamikę problemów.

- **Uchwały i zarządzenia dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.**

Rok	2019	2020	2021
Liczba zezwoleń ogółem (limit)	210	210	210
Liczba zezwoleń pozostających w obiegu prawnym (wykorzystanych)	135	165	167
Liczba zezwoleń wolnych (nadmiarowych, niewykorzystanych)	75	45	43

Tabela nr 1 określa liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Dopiewo przyjętych Uchwałą Rady Gminy oraz liczbę zezwoleń wykorzystanych i liczbę zezwoleń wolnych (tj. niewykorzystanych).

Liczba zezwoleń nadmiarowych (niewykorzystanych) zaświadcza o poziomie dostępności alkoholu w Gminie.

- **Rynek napojów alkoholowych w gminie Dopiewo.**

Rok:	2019	2020	2021
Wartość sprzedanego alkoholu wykazanego w oświadczeniach	27 707 111.02 zł	31 024 115.41 zł	35 648 344.74 zł
Liczba mieszkańców Gminy w poszczególnych latach	26 841	28 007	29 037
na każdego mieszkańca gminy przypadło	1 032.27 zł	1 107.72 zł	1 227,70 zł

Tabela nr 2. Wartość alkoholu sprzedanego w placówkach handlowych na terenie Gminy Dopiewo oraz kwota, którą każdy statystyczny mieszkaniec gminy przeznaczają rocznie na alkohol.

Powyższa tabela pokazuje wzrost wartości sprzedanego alkoholu. W roku 2021, w porównaniu z rokiem 2019 jest to o **7 941 233,72 zł więcej**. W tym samym czasie, mimo wzrostu liczby mieszkańców w Gminie, kwota, którą statystyczny mieszkaniec przeznaczają na zakup alkoholu wzrosła o **195,43zł**.

Rosnąca wartość sprzedawanego alkoholu w okresie 3 ostatnich lat spowodowana jest m.in. dynamicznym wzrostem liczby mieszkańców Gminy Dopiewo.

Badania ostatnich dziesięcioleci przyniosły wiele wyników dokumentujących silną zależność między poziomem konsumpcji alkoholu a wieloma problemami zdrowia i porządku publicznego. Alkohol „odpowiada” w 100% za takie komplikacje zdrowotne, jak zaburzenia psychiczne związane z alkoholem, zatrucia alkoholem, alkoholową marskość wątroby, choroby serca i nowotwory. Konsumpcja alkoholu związana jest również z zakłóceniami porządku publicznego i przemocą w rodzinie. Wzrost liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych, przedłużenie godzin ich otwarcia, samoobsługa prowadzą do wzrostu konsumpcji, natomiast ograniczenie dostępności – do

jej spadku. Dostępność ma więc wpływ na wielkość konsumpcji, a ta z kolei ma wpływ na rozpowszechnienie problemów społecznych.

Rok:	2019	2020	2021
Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych ogółem	56	54	64
Liczba mieszkańców gminy ogółem	26 841	28 007	29 037
Liczba mieszkańców gminy przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych	479.30	518.65	453.70

Tabela nr 3. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie Dopiewo oraz liczba mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych.

W Gminie Dopiewo występuje stosunkowo mała liczba osób przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych. Z dyrektyw Światowej Organizacji Zdrowia wynika, że na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych powinno przypadać od 1000-1500 osób.

- **Ośrodek Pomocy Społecznej w Dopiewie**

Rok:	2019	2020	2021
Liczba rodzin objętych pomocą materialną	291	286	295
Liczba rodzin z problemem alkoholowym	10	8	16
Liczba osób korzystająca ze wsparcia psychologa. Wsparcie psychologa dotyczy dorosłych i dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym i przemocą.	65	108	188
Liczba rodzin objętych inną pomocą/interwencją np. procedura sądowego zobowiązania do leczenia odwykowego, wsparcie Asystenta rodziny, praca socjalna	45	53	107

Tabela nr 4. Wsparcie Ośrodka Pomocy Społecznej w zakresie pomocy materialnej, psychologicznej oraz pracy socjalnej.

W roku 2021 znacznie wzrosła, o 80 w stosunku do roku 2020, liczba osób korzystających ze wsparcia psychologa. Wsparcie dotyczy osób dorosłych i dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i przemocą w rodzinie. Wzrosła też liczba rodzin objętych inną pomocą/interwencją np. liczba uruchomionych procedur sądowego zobowiązania do leczenia odwykowego, wsparcie asystenta rodziny i innych form pracy socjalnej. **Mając na uwadze wskaźniki tabel, zasadnym jest stwierdzenie, że są to konsekwencje w dużej mierze** wynikające z występowania na obszarze RP pandemii COVID-19, która przyczyniła się do nasilenia problemów związanych z nadmiernym spożywaniem alkoholu, przemocy w rodzinie, występowaniem wśród młodzieży depresji, lęków oraz nieumiarkowanego korzystania z komputerów, tabletów czy smartfonów.

Znakiem współczesnych czasów jest społeczeństwo sieciowe. Z jednej strony ludzie są zanurzeni w rzeczywistości realnej – tu i teraz – z drugiej: eksplorują świat wirtualny, który staje się nośnikiem nowych zachowań i wartości. Przychodzi mierzyć się ze skutkami pandemii, m.in. dostępem do usług medycznych czy zdrowia psychicznego. Coraz częściej pomocy oczekują osoby, które wcześniej nie były jej odbiorcami: osoby starsze niesamodzielne, osoby doświadczające przemocy domowej, osoby w kryzysie psychicznym. Pojawili się nowi klienci pomocy społecznej o wysokim statusie socjalno – bytowym. Zwiększa się także liczba rodzin wykazujących bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, jak również takich w których występuje problem alkoholowy, narkomania, uzależnienie od Internetu, komórki i inne uzależnienia behawioralne.

W czasie pandemii pojawiły się nowe problemy społeczne i nieidentyfikowane wcześniej sytuacje kryzysowe. U nastolatków, pojawiały się problemy psychiczne (myśli samobójcze, samookaleczenia), nie potrafią określić własnej płciowości – nie binarność.

- **Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**

Zadania	ROK 2019	ROK 2020	ROK 2021
Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu wobec osób uzależnionych od alkoholu, w tym:			
- liczba przyjętych wniosków,	20	28	30
- liczba osób zmotywowanych do podjęcia leczenia dobrowolnego,	3	9	13
- liczba osób, które zostały skierowane na badanie przez biegłych,	5	4	11
- liczba wniosków skierowanych do sądu.	5	1	6
Realizowanie działań kontrolnych w stosunku do podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych, w tym:			
- liczba zaplanowanych kontroli,	19	10	15
- liczba przeprowadzonych kontroli.	19	0	0

Tabela nr 5. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Z danych przedstawionych w tabeli wynika, iż w badanym okresie zauważalny jest wzrost liczby przyjętych wniosków o zastosowanie procedury sądowego zobowiązania do leczenia odwykowego, jak również wzrost liczby osób zmotywowanych do podjęcia leczenia dobrowolnego.

- **Zespół Interdyscyplinarny ds. przemocy w rodzinie**

Rok	2019	2020	2021
Liczba nowych NK	43	42	42
Liczba NK w rodzinie z problemem alkoholowym	12	13	18

Tabela nr 6. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego.

Z powyższej tabeli wynika, iż liczba nowych NK od 2019 do 2021 utrzymuje się na tym samym poziomie, jednakże wzrasta liczba rodzin z problemem alkoholowym, w których zostaje wszczęta procedura NK.

- **Komisariat Policji w Dopiewie**

Rok	2019	2020	2021
Liczba zatrzymanych do wytrzeźwienia, przewiezionych do placówek poza terenem gminy Dopiewo	28	31	34
Liczba zatrzymanych nietrzeźwych nieletnich	4	1	0

Tabela nr 7. Liczba zatrzymanych do wytrzeźwienia, przewiezionych do placówek poza terenem Gminy Dopiewo.

Z powyższej tabeli wynika, iż brak zatrzymanych nietrzeźwych nieletnich, jednakże wzrasta liczba osób zatrzymanych do wytrzeźwienia, przewiezionych do placówek poza terenem gminy.

II. Lista aktualnych problemów wynikających z badań oraz analiza pod kątem przyczyn i skutków zachowań związanych z używaniem alkoholu³, narkotyków i uzależnień behawioralnych.

- ⇒ duży procent (11%) uczniów klas 4-5 SP jest po inicjacji alkoholowej, a 2% pije codziennie lub prawie codziennie,
- ⇒ 5% starszych uczniów (7-8 klas) przyznało, że piją codziennie lub prawie codziennie.
- ⇒ wzrastająca liczba zatrzymanych do wytrzeźwienia,
- ⇒ wzrost liczby osób zgłoszonych do procedury sądowego zobowiązania do leczenia odwykowego,

³ *Diagnoza Lokalnych Zagrożeń społecznych w 2019 r.*

- ⇒ 39% badanych uważa, że osoby nieletnie mają łatwość w zakupie alkoholu w lokalnych sklepach,
- ⇒ 20% badanych uważa, że w ich okolicy znajduje się zbyt dużo punktów sprzedaży napojów alkoholowych,
- ⇒ przeważająca większość mieszkańców nie wie, gdzie może szukać pomocy osoba uzależniona od alkoholu w ich rejonie zamieszkania.
- ⇒ problem zażywania narkotyków i dopalaczy wśród badanych mieszkańców jest zauważalny, mimo że 62% mieszkańców twierdzi, że nie zna w swoim otoczeniu osób przyjmujących substancje psychoaktywne
- ⇒ 38% badanych zna co najmniej jedną osobę przyjmującą narkotyki
- ⇒ wśród najczęściej stosowanych w środowisku lokalnym substancji znalazły się: marihuana i haszysz- 19%, amfetamina – 12% oraz dopalacze – 10%.
- ⇒ wśród uczniów deklarujących kontakt z narkotykami najczęściej stosowanymi były: marihuana, amfetamina, LSD i ekstazy.
- ⇒ zdarzały się wypowiedzi, że biorę kilka razy w miesiącu albo biorę codziennie lub prawie codziennie.
- ⇒ co trzeci uczeń klas 4-6 i klas 7-8 uważa, że zakup narkotyków lub dopalaczy w ich środowisku jest raczej lub bardzo łatwy
- ⇒ niepokój budzi ilość czasu spędzanego na korzystaniu z komputera i Internetu oraz telewizji i smartfonów przez uczniów
- ⇒ najwięcej czasu uczniowie spędzają na korzystaniu z telefonu,
- ⇒ co dziesiąty młodszy uczeń i co szósty starszy, korzysta z telefonu więcej niż pięć godzin dziennie.

III. Zamiana problemów na cele możliwe do osiągnięcia.

Problemy wynikające z diagnozy	Cele do osiągnięcia
Duży procent badanych sprzedawców nie kontroluje wieku klientów i sprzedaje nieletnim.	<p><u>Cel główny:</u> Zwiększenie poziomu wiedzy w grupie sprzedawców napojów alkoholowych na temat ustawowych zakazów sprzedaży i podawania alkoholu w okresie 2022-2025 poprzez m.in. :organizację szkoleń na temat ustawowych zakazów sprzedaży i podawania alkoholu.</p>

<p>Przyzwolenie społeczne na sposoby „zdobywania” alkoholu przez dzieci i młodzież.</p>	<p><u>Cel główny:</u> Zminimalizowanie przyzwolenia społecznego na sposoby „zdobywania” alkoholu przez dzieci i młodzież w okresie 2022-2025 poprzez m.in. udział w programach /kampaniach społecznych nt. konsekwencji picia alkoholu, szczególnie przez dzieci i młodzież.</p>
<p>Wzrastająca liczba zatrzymanych do wytrzeźwienia</p>	<p><u>Cel główny:</u> Ograniczenie liczby osób nietrzeźwych zatrzymanych do wytrzeźwienia w okresie 2022-2025 poprzez m.in. zwiększenie świadomości nt. szkodliwości spożywania alkoholu poprzez szkolenia, ulotki informacyjne i inne formy edukacji publicznej</p>
<p>Część badanych osób uważa, że w ich okolicy znajduje się zbyt dużo punktów sprzedaży napojów alkoholowych,</p>	<p><u>Cel główny:</u> Ograniczenie liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych w okresie 2022-2025 poprzez wprowadzenie limitów wydawanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przez Radę Gminy.</p>
<p>Przeważająca większość mieszkańców nie wie, gdzie może szukać pomocy osoba uzależniona od alkoholu w ich rejonie zamieszkania.</p>	<p><u>Cel główny:</u> Zwiększenie wiedzy na temat możliwości uzyskania pomocy i wsparcia przez osoby uzależnione i członków ich rodzin w okresie 2022-2025 poprzez m.in. Dystrybucję informacji w prasie lokalnej, na stronach internetowych, dystrybucję ulotek, plakatów także w trakcie imprez okolicznościowych</p>
<p>Uczniowie klas 4 -8 przyznają, iż mieli kontakt z narkotykami oraz, że zakup narkotyków lub dopalaczy w ich środowisku jest raczej lub bardzo łatwy</p>	<p><u>Cel główny:</u> Wzrost wiedzy uczniów w zakresie skutków uzależnień od narkotyków lub dopalaczy w okresie 2022-2025 poprzez m.in. Udział w szkoleniach, warsztatach profilaktycznych, programach, kampaniach itp.</p>
<p>Zbyt duża ilość czasu spędzanego przez dzieci i młodzież przed telewizorem, komputerem oraz korzystających ze smartfonów</p>	<p><u>Cel główny:</u> Zwiększenie świadomości dzieci i młodzieży na temat form spędzania czasu wolnego w okresie 2022-2025 poprzez m.in. udział w zajęciach pozalekcyjnych i innych alternatywnych formach spędzania czasu wolnego (klub sportowy, teatr, kultura itp.), uczestnictwa w programach dotyczących uzależnień behawioralnych, świetlicach opiekuńczo-wychowawczych z elementami socjoterapii, udostępnienie możliwości udziału uczniów w programach z</p>

psychologiem, pedagogiem i innymi specjalistami

IV. ANALIZA SWOT.

Na podstawie przeprowadzonego badania lokalnych zagrożeń społecznych w Gminie Dopiewo wykonano analizę SWOT pozwalającą na identyfikację czterech kategorii czynników mających strategiczne znaczenie w prowadzeniu działań ukierunkowanych na rozwiązywanie problemów alkoholowych: mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń. Analiza danych stanowi bardzo ważny punkt wyjściowy do planowania działań profilaktycznych i wskaźników realizacji tych zadań.

Mocne strony

Słabe strony

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wysoki poziom wiedzy mieszkańców Gminy Dopiewo, na temat szkodliwości spożywania alkoholu, przekłada się na umiarkowane nasilenie zjawiska uzależnienia od niego; ➤ Sprzedawcy alkoholu reprezentują świadomą postawę w stosunku do przepisów prawa, które uniemożliwiają sprzedaż alkoholu osobom nieletnim oraz nietrzeźwym; ➤ Dzieci i młodzież w wieku szkolnym, mają świadomość oferty zajęć dodatkowych ➤ Właściwe postawy i przekonania dzieci i młodzieży, wobec używania substancji psychoaktywnych; ➤ Mieszkańcy Gminy Dopiewo są świadomi szkodliwości palenia nikotyny, większość z nich kreuje zdrowy styl życia; ➤ Znaczna większość mieszkańców Gminy Dopiewo, nie miała styczności ze środkami psychoaktywnymi, ➤ Rodzice wykazują wobec swoich dzieci, postawę wychowawczą kształtującą się pomiędzy kochającą swobodą, a kochającą kontrolą. Są postrzegani przez swoje dzieci jako osoby godne zaufania; ➤ Wśród mieszkańców zauważalna jest relatywnie wysoka świadomość na temat specyfiki przemocy;	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Mieszkańcy Gminy Dopiewo, nie mają świadomości możliwości uzyskania pomocy od instytucji zaufania publicznego, w zakresie uzależnień i doznawanej przemocy w rodzinie; ➤ Niski poziom świadomości mieszkańców gminy Dopiewo dotyczącej przedmiotu przemocy jej symptomów oraz sposobów radzenia sobie z nią; ➤ Brak wiary członków rodzin z problemem alkoholowym oraz doznających przemocy, w skuteczność ujawnienia problemu przed Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespołem Interdyscyplinarnym do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie. ➤ Brak zaufania dzieci i młodzieży do osób kompetentnych do ich wspierania w sytuacjach trudnych i konfliktowych w szkole; ➤ Brak skuteczności działań podejmowanych w ramach kontroli punktów sprzedaży alkoholu ➤ Niekontrolowany dostęp młodzieży do Internetu oraz mediów ➤ Brak ośrodka terapii uzależnień ➤ Brak rzeczywistej współpracy z organizacjami pozarządowymi;
---	--

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Mieszkańcy Gminy Dopiewo mają świadomość szkodliwości alkoholu, relatywnie niewielka ilość mieszkańców ma problem z jego nadużywaniem; ➤ Mieszkańcy Gminy Dopiewo przestrzegają przepisów prawa związanych z zakupem i spożywaniem alkoholu; ➤ Większość mieszkańców Gminy Dopiewo, przyjmuje tradycyjny model rodziny oparty na związku małżeńskim. Ma to korzystny wpływ na rozwój i wychowanie dzieci w związkach, dając im poczucie stabilizacji i przynależności. Te czynniki zapobiegają podejmowaniu przez dzieci i młodzież zachowań ryzykownych. ➤ Bogata baza zajęć dodatkowych o charakterze rekreacyjnym dla dzieci i młodzieży uczącej się, która umożliwia organizację czasu wolnego, kreowanie zdrowego stylu życia opartego na rozwijaniu zainteresowań; ➤ Bogate zaplecze sportowe, które może być wykorzystane w celach organizacji czasu wolnego przez ogół mieszkańców Gminy Dopiewo; ➤ Duże nakłady finansowe, na oświatę i wychowanie, ochronę zdrowia, kulturę fizyczną, edukację i opiekę wychowawczą; ➤ Stosunkowo wysoki poziom wykształcenia mieszkańców Gminy Dopiewo; ➤ Działające na terenie Gminy Dopiewo świetlice opiek.-wych. z elementami socjoterapii; ➤ Dostęp do placówek terapeutycznych; 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Niedostateczny poziom podnoszenia kompetencji u osób zajmujących się profilaktyką; ➤ Bardzo mała oferta zajęć sportowych oraz kół zainteresowań dla osób dorosłych; ➤ Mała oferta zajęć dodatkowych bezpłatnych dla dzieci; ➤ Brak efektywnej strategii informacyjnej, której zadaniem jest podnoszenie świadomości mieszkańców Gminy Dopiewo na temat skuteczności oddziaływań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie; ➤ Niski poziom przepływu informacji, pomiędzy pracownikami placówek pomocowych, oświatowych, służbą zdrowia, a organami ścigania, co wpływa na niską identyfikację zjawiska przemocy w rodzinie; ➤ Bardzo niska, znacznie poniżej średniej województwa jak również całego kraju, średnia wykrywalności sprawców przestępczości przeciwko życiu i zdrowiu.
--	--

Szanse

Zagrożenia

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Bardzo niski rejestrowany poziom bezrobocia, znacznie niższy niż wskaźnik dla województwa, jak również całego kraju; ➤ Bardzo niski wskaźnik rejestrowanej przestępczości, znacznie niższy niż w województwie oraz wyraźnie niższy niż w całej Polsce; ➤ Rozszerzane zaplecze oświatowe, zwiększające możliwości kształcenia i wychowania dzieci i młodzieży; zajęcia online, komputery dla dzieci ➤ Wysokie zasoby mieszkaniowe, wyższe niż średnia w województwie i dużo wyższe niż średnia w kraju; ➤ Upowszechnianie w ramach szkolnych programów profilaktycznych, programów o potwierdzonej skuteczności oraz programów dotyczących uzależnień behawioralnych ➤ Relatywnie bardzo wysoka stopa życiowa większości mieszkańców Gminy Dopiewo;	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Bardzo niskie nakłady na bezpieczeństwo publiczne w gminie; ➤ Pojawiający się wzrost rozwodów w skali kraju, powodujący poczucie destabilizacji wychowywanych w nich dzieci; ➤ Negatywny wpływ mediów, podrywających autorytet instytucji publicznego zaufania; ➤ Przedłużająca się pandemia Covid-19, generująca problemy związane z izolacją, utratą pracy i obniżeniem poziomu życia. Może to wpływać na wzrost przestępczości związanej z przemocą w rodzinie; ➤ Pogłębienie się problemu uzależnienia od Internetu, komórek, telewizji i innych zachowań wśród dzieci, młodzieży oraz dorosłych;
--	---

V. Zadania zaplanowane w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 – 2025.

1. Zadania wynikające z Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025.

Są to zadania regulacyjne, zapewniające skuteczne egzekwowanie przepisów – zmniejszanie dostępności fizycznej alkoholu.

Alkohol „odpowiada” w 100% za takie komplikacje zdrowotne jak zaburzenia psychiczne i behawioralne związane z alkoholem, zatrucia, alkoholową marskość wątroby, choroby serca i nowotwory. Badania ostatnich dziesięcioleci przyniosły wiele wyników dokumentujących silną zależność między poziomem konsumpcji alkoholu a wieloma problemami zdrowia i porządku publicznego.

Wzrost liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych, przedłużenie godzin ich otwarcia, samoobsługa prowadzą do wzrostu konsumpcji, natomiast ograniczenie dostępności – do jej spadku. Dostępność ma więc wpływ na wielkość konsumpcji, a ta z kolei na rozpowszechnienie problemów społecznych.

Z analizy danych zebranych na potrzeby konstruowania niniejszego Programu wynika, że dostępność alkoholu w Gminie Dopiewo jest wysoka. Powołując się na zapis art. 12. ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w tabeli poniżej zasugerowano działania w zakresie ograniczenia dostępności alkoholu w gminie.

Sugerowane działania w okresie 2022-2025 w zakresie ograniczenia dostępności alkoholu w Gminie Dopiewo

- Zmniejszenie liczby zezwoleń pozostających poza obiegiem prawnym, niewykorzystanych.
- Analiza odległości punktów sprzedaży napojów alkoholowych od obiektów chronionych.
- Ograniczenie godzin nocnych sprzedaży napojów alkoholowych w sklepach, w tym na stacjach paliw.

VI. Zadania realizowane w ramach ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych.

Zadania	Wskaźniki realizacji zadań
Działalność punktu informacyjno-konsultacyjnego w Dopiewie	- liczba udzielonych konsultacji osobom z problemem alkoholowym, uzależnionym od substancji psychoaktywnych oraz doświadczających przemocy w rodzinie - współpraca z placówkami leczenia odwykowego lub innymi podmiotami leczniczymi

Z danych pozyskanych z Diagnozy Lokalnych Problemów Społecznych Gminy Dopiewo wynika, że większość mieszkańców nie wie, gdzie może szukać pomocy osoba uzależniona w rejonie zamieszkania. Utworzenie punktu informacyjno - konsultacyjnego ma na celu zwiększenie

dostępności informacji o możliwości uzyskania pomocy i wsparcia w specjalistycznych placówkach, przez osoby uzależnione, doznające przemocy oraz członków ich rodzin.
W celu dodatkowego rozpropagowania możliwości podjęcia terapii oraz uczestniczenia w grupach wsparcia, zostaną podjęte działania informacyjne np. w postaci ulotek, plakatów jak również zapisów na stronach internetowych Ośrodka Pomocy Społecznej.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Dyżury psychologa	- liczba udzielonych konsultacji, - liczba udzielonych porad osobom z problemem uzależnień, dotkniętym przemocą i członkom ich rodzin,
Dyżury radcy prawnego	- liczba udzielonych konsultacji, - liczba udzielonych porad osobom z problemem uzależnień, dotkniętym przemocą i członkom ich rodzin
Dyżury terapeuty uzależnień	- liczba udzielonych konsultacji, - liczba udzielonych porad osobom z problemem uzależnień, dotkniętym przemocą i członkom ich rodzin

Adresatami działań podejmowanych w tym obszarze są osoby uzależnione, pijące szkodliwie, osoby współuzależnione, osoby z syndromem Dorosłych Dzieci Alkoholika, osoby doświadczające przemocy w rodzinie, dzieci wychowujące się w rodzinach z problemem uzależnień oraz z problemem przemocy wynikającej z problemu alkoholowego członka rodziny. Każda z tych osób przejawia różne potrzeby wsparcia, a w związku z tym wymaga osobnych form oddziaływań. W związku z tym zostaną podjęte odpowiednie działania zapewniające każdej z osób indywidualną odpowiedź na ich problemy. W przypadku osób doświadczających przemocy i będących jednocześnie w związku z osobami nadużywającymi alkohol lub zażywających narkotyki, właściwą i pierwszoplanową pomocą dla nich będzie zatrzymanie przemocy poprzez uruchomienie stosownych działań w ramach procedury „Niebieskie Karty” oraz udziału osób doznających przemocy w powołanych w tym celu grupach wsparcia.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Realizacja programów oraz warsztatów profilaktycznych dla uczniów w placówkach oświatowych na terenie Gminy Dopiewo.	- liczba programów - liczba dzieci objętych programami
---	---

	- liczba osób dorosłych uczestniczących w programach
<p>Działania profilaktyczne adresowane do dzieci i młodzieży zostaną dobrane przez poszczególne placówki oświatowe w oparciu o przeprowadzoną indywidualnie diagnozę. Jej celem będzie wykazanie zakresu i nasilenia problemów z jakimi boryka się społeczność szkolna.</p> <p>Poza programami rekomendowanymi będą realizowane również programy w formie kaskadowej. Tak aby z uczniami prowadzili je wcześniej przeszkoleni przez specjalistów nauczyciele. Pozwoli to kompleksowo objąć zasięgiem działań całą społeczność szkolną. Zasadnym jest aby przekazywaną wiedzą objąć również rodziców uczniów. Oczekiwany efekt podejmowanych działań jest również wzrost autorytetu nauczycieli i specjalistów zatrudnionych w szkole. W zależności od poziomu nasilenia problemu programy kierowane do dzieci i młodzieży będą skupiały się w pierwszej kolejności na wzmacnianiu czynników chroniących, w dalszej zaś na eliminowaniu zagrożeń.</p> <p>W ramach tego poziomu podejmowane będą w szczególności działania :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) realizowanie rekomendowanych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz rodziców i kadry pedagogicznej 2) realizowanie programów i warsztatów wspierających , ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień: umiejętności społecznych, samokontroli, świadomości emocjonalnej, komunikacji interpersonalnej, rozwiązywania problemów, radzenia sobie z zadaniami szkolnymi, asertywności, umiejętności odmawiania, budowania postaw i norm przeciwnych picie alkoholu i innym zachowaniom ryzykownym, przemocy i agresji rówieśniczej; 3) realizowanie programów i warsztatów dla dzieci i młodzieży należących do grup podwyższonego ryzyka np. dzieci nieśmiałych, odrzucanych przez rówieśników czy mających trudności edukacyjne bądź stwarzających problemy wychowawcze; 4) realizowanie programów i szkoleń w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień behawioralnych, 5) zakup materiałów edukacyjnych i profilaktycznych na potrzeby realizacji działań profilaktycznych mających na celu zwiększenie świadomości na temat negatywnych skutków uzależnień; 6) organizowanie i finansowanie dla przedstawicieli placówek pracujących z dziećmi i młodzieżą szkoleń obejmujących zagadnienia dotyczące skutecznych strategii profilaktycznych oraz umiejętności prowadzenia zajęć profilaktycznych; 7) prowadzenie działań edukacyjnych dla dzieci i młodzieży, w formie warsztatów, pogadanek, itp. wpisujących się w działania systematyczne i długotrwałe. 	
<p>Realizacja programów, warsztatów i pogadanek profilaktycznych dla dorosłych oraz seniorów z terenu Gminy Dopiewo.</p>	<p>- liczba programów i warsztatów - liczba pogadanek - liczba osób dorosłych uczestniczących w programach profilaktycznych</p>
<p>Celem działania będzie podniesienie ogólnej świadomości dorosłych konsumentów o negatywnych skutkach nadużywania alkoholu, a przez to ograniczenie populacji osób pijących ryzykownie i szkodliwie.</p>	

Pierwszy poziom to: szkolenia dla sprzedawców alkoholu. Rekomendowaną formą zajęć będą szkolenia, podczas których sprzedawcy będą mogli się nauczyć praktycznych umiejętności związanych, z proszeniem o okazanie dowodu tożsamości oraz asertywnym odmawianiem. Pozwoli to również na podniesienie motywacji wewnętrznej sprzedawców do kontrolowania wieku młodych ludzi. Zasadnym jest aby obok właścicieli sklepów w szkoleniach udział brały również osoby bezpośrednio sprzedające alkohol.

W ramach tego poziomu podejmowane będą w szczególności działania: finansowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych z zakresu przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia.

Drugi poziom: stanowić będzie działalność edukacyjno- informacyjna skierowana w szczególności do seniorów z terenu gminy Dopiewo. Jej celem będzie podniesienie ogólnej świadomości społecznej na temat skutków nadużywania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz sposobów i możliwości leczenia, jak również związanych z występowaniem przemocy.

W ramach tego poziomu podejmowane będą w szczególności działania:

- 1) edukacyjne skierowane w szczególności dla osób starszych, w formie warsztatów, pogadanek, itp. wpisujących się w działania systematyczne i długotrwałe;
- 2) informacyjne w lokalnej prasie, na stronie internetowej i podczas niektórych wydarzeń gminnych np. w formie pogadanek, druku broszur, ulotek, plakatów, itp.
- 3) poprzez zakup specjalistycznych opracowań, czasopism, publikacji czy materiałów/gadżetów profilaktycznych mających na celu zwiększenie świadomości na temat negatywnych skutków uzależnień.

Trzeci poziom to: realizacja programów i warsztatów dla rodziców w tym programów umiejętności wychowawczych oraz programów zakładających równoległe oddziaływanie zarówno na rodzica jak i dziecko oraz zakup materiałów edukacyjnych niezbędnych do realizacji programu.

Realizacja programów, warsztatów i pogadanek profilaktycznych, w tym z elementami zajęć sportowych dla dzieci i dorosłych.

- liczba programów/warsztatów/pogadanek
- liczba dzieci objętych programami
- liczba osób dorosłych uczestniczących w programach

Organizacja czasu wolnego oraz rozwijanie zainteresowań może w znaczący sposób przyczynić się do ograniczenia ryzyka uzależnień wśród dzieci i młodzieży.

W ramach tego zadania realizowane będą:

- 1) środowiskowe programy alternatywne wobec uzależnień, adresowane do dzieci, młodzieży i dorosłych promujące życie bez alkoholu i innych środków psychoaktywnych, w tym również uzależnień behawioralnych i przemocy rówieśniczej, z wykorzystaniem zajęć sportowych i sportowo- rekreacyjnych,
- 2) organizacja lokalnych imprez i innych przedsięwzięć promujących zdrowy i trzeźwy styl życia, w tym z uwzględnieniem aktywności kulturalnej i sportowej dzieci i młodzieży oraz całych rodzin, promocja rodziny, współorganizowanie przedsięwzięć rekreacyjno-sportowych i integracyjnych na terenie Gminy Dopiewo.

<p>Ich oferta będzie zróżnicowana i dostosowana do możliwości podmiotów i potrzeb. Pozwoli to na objęcie zajęciami jak najszerszej grupy odbiorców w tym również rodziców dzieci.</p> <p>Zadanie realizowane będzie w szczególności przy współpracy z: Gminną Biblioteką Publiczną i Centrum Kultury w Dopiewie oraz Gminnym Ośrodkiem Sportu i Rekreacji.</p>	
<p>Prowadzenie świetlic opiekuńczo- wychowawczych z elementami socjoterapii.</p>	<p>- ilość dzieci systematycznie korzystających ze wsparcia świetlic opiekuńczo-wychowawczych z elementami socjoterapii.</p>
<p>Grupą, która jest szczególnie narażona na wczesną inicjację oraz problemy związane z alkoholem, są dzieci pochodzące ze środowisk zagrożonych. Dla nich będzie kontynuowana opieka w ramach prowadzonych świetlic opiekuńczo-wychowawczych z elementami socjoterapii. Dzieci te oprócz organizacji czasu wolnego, podczas pobytu będą mogły uzyskać pomoc w nauce, rozwijać zainteresowania jak również uczyć się funkcjonowania w grupie społecznej. Podczas pobytu w świetlicy dla uczestników zapewniony zostanie posiłek.</p>	
<p>Organizowanie i finansowanie wypoczynku (kolonie, półkolonie) w szczególności dla dzieci ze środowisk zagrożonych z realizacją programów socjoterapeutycznych.</p>	<p>- liczba kolonii/półkolonii - ilość uczestników</p>
<p>Działania w ramach kampanii edukacyjnych przygotowanych dla gmin.</p>	<p>- liczba kampanii - orientacyjna liczba uczestników kampanii</p>
<p>4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.</p>	
<p>Programy i inne działania na rzecz mieszkańców gminy służące rozwiązywaniu problemów społecznych.</p>	<p>- liczba programów/szkoleń - liczba podmiotów/ofert - liczba uczestników</p>
<p>Podstawowym warunkiem podejmowania skutecznych działań, których celem jest ograniczenie zjawiska uzależnień i jego negatywnych skutków jest współpraca podmiotów, które zajmują się tym problemem. Do zadań ww. podmiotów należeć będzie podejmowanie działań na rzecz większej rozpoznawalności wśród społeczności lokalnej osób, instytucji oraz organizacji, skupiających się na problematyce przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy w rodzinie.</p> <p>Ważnym elementem podejmowanej strategii będzie wspieranie osób, podmiotów, organizacji i instytucji realizujących zadania z obszaru przeciwdziałania uzależnieniom, jak również promowanie i upowszechnianie dobrych praktyk w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii oraz informacji na temat placówek, instytucji i organizacji pozarządowych działających na rzecz osób uzależnionych i członków ich rodzin.</p>	
<p>Edukacja, szkolenia i programy osób pochodzących z różnych środowisk zawodowych.</p>	<p>- liczba programów/szkoleń - liczba uczestników</p>

Ważnym elementem podejmowanych działań interwencyjnych oraz naprawczych jest wysoki poziom wiedzy i umiejętności osób, które reprezentują służby pomocowe. Dlatego też zostaną zorganizowane dla nich różnorodne formy kształcenia, które będą obejmowały rozpoznawanie zjawiska alkoholizmu, sposoby podejmowania interwencji oraz dostępne dla odpowiednich służb i organizacji środki naprawcze. Jednocześnie będą one służyły integracji środowiska, co wpłynie korzystnie na przepływ informacji i skuteczność podejmowanych działań.

5. *Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.*

Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13 ¹ (ograniczenia dotyczące reklamy i promocji napojów alkoholowych).	- liczba podjętych interwencji z art. 13 ¹
Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.15 (osoby objęte zakazem sprzedaży, podawania napojów alkoholowych).	- liczba podjętych interwencji z art. 15

6. *Zadania gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych*

Podjęcie czynności wszczęcia procedury sądowego zobowiązania do leczenia odwykowego wobec osób uzależnionych od alkoholu.	- liczba przyjętych wniosków - liczba osób podejmujących dobrowolne leczenie odwykowe - liczba osób, które zostały skierowane na badanie przez biegłych w przedmiocie uzależnienie od alkoholu - liczba wniosków skierowanych do sądu
Realizowanie działań kontrolnych w stosunku do podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych.	- liczba zaplanowanych kontroli - liczba przeprowadzonych kontroli
Opiniowanie wniosków przedsiębiorców ubiegających się o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.	- liczba zaopiniowanych pozytywnie wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych - liczba zaopiniowanych negatywnie
Udział członków komisji w pracach grup roboczych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	- liczba grup roboczych, w których uczestniczyli członkowie komisji

KOORDYNATOR GMINNEGO PROGRAMU

Koordinatorem i realizatorem Programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Dopiewie.

VII. REALIZATORZY PROGRAMU

Program realizowany będzie przy współpracy z placówkami oświatowymi z terenu Gminy, Gminnym Ośrodkiem Sportu i Rekreacji, Gminną Biblioteką Publiczną i Centrum Kultury, Policją, Strażą Gminną, placówkami służby zdrowia, organizacjami, firmami i osobami fizycznymi realizującymi usługi z zakresu programu.

VIII. FINANSOWANIE PROGRAMU

1. Środki finansowe na realizację programu stanowią dochody własne gminy pochodzące z wpływów z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

2. Wydatki programu ujmowane są w budżecie Gminy Dopiewo w rozdziale 85153, 85154.

Planowane na 2022 rok wydatki wynoszą 963.040 zł. Preliminarz wydatków stanowi załącznik Nr 1 do programu i jest zgodny z projektem budżetu gminy w dziale 851 – Ochrona zdrowia, w rozdziale 85154 - Przeciwdziałanie alkoholizmowi- 913.040 zł i w rozdziale 85153- Zwalczanie narkomanii- 50.000 zł.

3. Zasady wynagradzania Członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

- a) za udział w posiedzeniu Komisji, przysługuje członkom Komisji wynagrodzenie w wysokości procentowej od minimalnego wynagrodzenia za pracę, określonego w odrębnych przepisach w zależności od pełnionej funkcji tj.: Przewodniczący Komisji - 20% minimalnego wynagrodzenia, Członkowie Komisji pozostali- 15% minimalnego wynagrodzenia,
- b) podstawę do wypłacenia wynagrodzenia, o którym mowa w pkt a, stanowi podpis złożony na listach obecności z poszczególnych posiedzeń Komisji,
- c) członkowi Komisji prowadzącemu jej dokumentację i obsługę administracyjną, przysługuje dodatkowe wynagrodzenie w wysokości 5% minimalnego wynagrodzenia, o którym mowa w pkt. a,
- d) koszty wynagrodzeń pokrywane są z dochodów z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
- e) za udział w kontroli wyjazdowej w punktach sprzedaży, każdy z członków komisji otrzymuje wynagrodzenie w wysokości 35 zł za jedną kontrolę,
- f) Komisja spotyka się na posiedzeniach w miarę potrzeb, nie częściej jednak niż trzy razy w miesiącu.

IX. MONITORING I EWALUACJA.

Monitorowanie sytuacji występujących zagrożeń w środowisku lokalnym jest podstawą do właściwego rozeznania skali problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w Gminie, a w konsekwencji do planowania działań profilaktycznych adekwatnie do potrzeb. Monitorowanie stanu tych problemów będzie odbywało się we współpracy z realizatorami programu. Monitoring będzie przeprowadzony poprzez:

- analizę wskaźników realizowanych zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025,
- wymianę informacji między instytucjami, organizacjami i podmiotami realizującymi zadania Programu,
- opracowanie wniosków oraz priorytetów na kolejne lata,
- sporządzenie raportu z wykonania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii i efektów jego realizacji do dnia 30 czerwca roku następnego. Raport Wójt przedkłada Radzie Gminy.

X. BIBLIOGRAFIA, RAPORTY I OPRACOWANIA.

1. J. Moskalewicz, J. Sierosławski, K. Dąbrowska, Dostępność fizyczna alkoholu a szkody zdrowotne, „Alkoholizm i Narkomania”, tom 18, nr 4/2005.
2. Budowa gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych z wykorzystaniem metody drzewa problemów – drzewa celów. Katarzyna Łukowska, Katarzyna Okulicz-Kozaryn; Fundacja ETOH; Warszawa 2010.
3. Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025.
4. Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2021 roku;
5. Diagnoza Lokalnych Problemów Społecznych Gminy Dopiewo przeprowadzona przez podmiot zewnętrzny Nowe Horyzonty z Wrocławia.

**PRELIMINARZ WYDATKÓW GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
NA ROK 2022**

Rozdział 85153-Zwalczanie narkomanii

Lp.	ZADANIE	PARAGRAF WYDATKÓW	PLAN WYDATKÓW
I.	Składki ZUS od umów-zleceń.	4110	500,00
II.	Upowszechnianie informacji dot. adresów instytucji udzielających wszelkiej pomocy z zakresu uzależnień-informator, ulotki, lokalna prasa, literatura.	4210	2 000,00
III.	Programy profilaktyczne dotyczące przeciwdziałania narkomanii na podstawie umów-zleceń, pomoc psychologiczna i prawna.	4170	15 000,00
IV.	Programy profilaktyczne dotyczące przeciwdziałania narkomanii. Pomoc psychoterapeutyczna.	4300	32 500,00
	Razem 85153		50 000,00

Rozdział 85154-Przeciwdziałanie alkoholizmowi

Lp.	ZADANIE	PARAGRAF WYDATKÓW	PLAN WYDATKÓW
I.	1.Szkolenia skierowane do nauczycieli, rodziców i uczniów, programy profilaktyczne dotyczące uzależnień.	4170	120 000,00

	<p>2.Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.</p> <p>3. Pomoc opiekuńczo – wychowawcza, psychologiczna, socjalna, terapeutyczna: etat opiekunów świetlic, psycholog, nauka języka angielskiego.</p> <p>4.Pomoc prawna.</p>		
II.	<p>1.Szkolenia skierowane do nauczycieli, rodziców , uczniów, seniorów, policjantów i innych grup społecznych .Programy profilaktyczne dotyczące uzależnień.</p> <p>2. Obozy socjoterapeutyczne.</p> <p>3.Pomoc psychologiczna i psychoterapeutyczna .</p> <p>4.Pozostałe usługi.</p>	4300	413 040,00
III.	1.Opinie zespołu biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu .	4390	5 000,00
IV.	<p>1. Wyposażenie świetlic.</p> <p>2. Zakup akcesoriów komputerowych.</p> <p>3. Zakup materiałów papierniczych do sprzętu drukarskiego i urządzeń.</p> <p>4.Materiały profilaktyczne.</p>	4210	267 000,00
V.	Składki ZUS od umów zleceń.	4110	7 000,00
VI.	Składki Funduszu Pracy od umów zleceń.	4120	1 000,00
VII.	Dożywianie dzieci w świetlicach.	4220	25 000,00

VIII.	Drobne naprawy w świetlicach.	4270	1 000,00
IX.	Różne opłaty i składki(ubezpieczenie komputerów).	4430	2 000,00
X.	Zużycie energii, gazu, wody w świetlicach.	4260	20 000,00
XI.	Pomoce dydaktyczne i naukowe.	4240	1 000,00
XII.	Koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego.	4610	6 000,00
XIII.	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych.	4360	10 000,00
XIV.	Szkolenia pracowników.	4700	30 000,00
XV.	Opłaty na rzecz budżetu.	4510	3 000,00
XVI.	Wpłaty na PPK finansowane przez podmiot zatrudniający.	4710	2 000,00
RAZEM 85154			913 040,00
OGÓLEM 851			963 040,00

UZASADNIENIE

Projekt uchwały w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Dopiewo na lata 2022-2025, został opracowany w oparciu o art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Program został opracowany na podstawie przeprowadzonej Diagnozy Lokalnych Zagrożeń Społecznych w Gminie Dopiewo oraz zgodny jest założeniami Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025, przyjętego Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021r. Na podstawie wniosków i rekomendacji przedstawionych w diagnozie zasadne jest podejmowanie działań mających na celu eliminację potencjalnych zagrożeń związanych z nadużywaniem napojów alkoholowych, oraz substancji psychoaktywnych. Ważne jest realizowanie programów profilaktycznych i edukacyjnych na terenie gminy, które swoim zasięgiem obejmują różne grupy mieszkańców. Istotne jest również podnoszenie świadomości w zakresie zdrowotnych konsekwencji nadużywania alkoholu i substancji psychoaktywnych.

Planowane działania powinny polegać na dostarczeniu informacji o możliwych formach wsparcia dla osób poszukujących pomocy oraz funkcjonujących w tym zakresie instytucjach. Działania te powinny mieć charakter długofalowy i różnorodny.

Ustawa nakłada obowiązek przyjmowania przez Radę Gminy Gminnych Programów Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Przedstawiony program zawiera zadania, o których mowa w ustawie wraz ze wskazaniem sposobów ich realizacji.

Budżet programu na rok 2022 jest zgodny z projektem budżetu gminy w dziale 851 – Ochrona zdrowia i wynosi 963 040,00 zł w tym: 913 040,00 zł na przeciwdziałanie alkoholizmowi, oraz 50 000,00 zł na zwalczanie narkomanii.

Zgodnie z opisanymi powyżej przesłankami przyjęcie uchwały jest zasadne.